

Višine na goriških obrobah Trnovskega gozda

Od Škabrijela do Predmeje

✍ in 📷 Dario Cortese

Kjer se je pradavna reka, ki je za seboj pustila veličastni Čepovanski dol, iztekala tja, kjer sta danes Gorici, lahko zastavimo korak v razgledne daljave. Sveta gora, nekdanja Skalnica, na eni strani iztoka davnega »grgarskega« jezera je zelo znana in obiskana, onstran 336 metrov visoke Prevale pod njo pa se začenja spektaklivo nabrazdan rob, tako rekoč greben, po katerem lahko stopimo v dalj vse do Čavna - in nato seveda še naprej čez rob Gore. Naj gremo

- z nekaj medpotnimi improvizacijami brez steza in poti - na vse naenkrat ali lepo počasi, po malem in posamič na najbolj razgledne vrhove v robu, v vsakem primeru spoznamo svet brez primere, na katerem se visoka gozdna planota skokoma spušča sončnemu vinorodju naproti. Izstopajoče izrasline, razgledni pomoli in naravne zanimivosti v robu so po vrsti, glede na njegovo značilno dinarsko smer, Škabrijel (646 m), Sv. Danijel (553 m), preduh Skozno visoko nad kotlastim Lijakom, Vitovski vrh (919 m), Čaven (1185 m), Kucelj (1237 m) in »Čaven«, kot je z enim širokim imenom znan rob od Kuclja sem, preden se ta spusti proti Predmeji. Na njem stoji Koča Antona Bavčerja,

*Više ko gremo proti Koči Antona Bavčerja na Čavnu,
bolj na široko se odpira pogled na Goro*

edino planinsko zavetišče na raztežaju med Grgarjem in Predmejo. Natančnejši pogled na to robno območje Trnovskega gozda, vendar ne z vsemi vrisanimi potmi, omogočata izletniški karti Goriška in Ajdovščina-Vipava, obe v merilu 1 : 50.000. Najprimernejši čas za obisk je seveda zdaj, med drugim tudi zaradi prevetrenih zimskih daljav, ki so z visokega roba na dosegu pogleda. Za burjo in mraz primerne opreme pa le ne pustimo doma, kajti pridejo dnevi, ko se moramo na Kuclju še med sedenjem močneje upirati s petami ob kako trdno skalo, med hojo pa ... Letimo, kamor pač piha veter. Tja globoko dol na srečo ne, čeprav je ob močnih sunkih dobro popaziti, da nas res ne odpihne med trte.

Škabrijel in Sv. Danijel

Na goriški strani se v rob in čezenj vzpenja nekaj cest, ki olajšajo pristop na vrhove ter omogočajo prehod v objem Trnovskega gozda. Čez omenjeno Prevalo drži cesta iz Solkana v Trnovo, prijeten kraj v samoti zahodnega kota visoke gozdnate planote, ki ji je dal ime. S hriba Sv. Katarina (322 m), vrh katerega se do gostišča Kekec vzpne cesta iz Nove Gorice, drži proti Prevali cesta, ki se kmalu prelevi v mulatjero. Čez 402 metra visoka Vratca med Škabrijelom in Sv. Danijelom se zavilhti čez rob ozka cesta iz Kromberka v Ravnico; od tam ni daleč do Trnovega. Prav od nikoder pa ni daleč na Škabrijel in Sv. Danijela, danes že kar obraščena, med 1. svetovno vojno pa zaradi frontne lege povsem ogoljena vrhova. Po označenih poteh ali radostnem brezpotju se na vsakega vzpnemo v manj kot uri hoje. Na Škabrijel pridemo s Sv. Katarine ali z mulatjere, ki drži proti Prevali; z Vratca ali iz Ravnice je na oba vrhova le kratek vzpon, ki pa lahko vključuje tudi preboj brez poti, skozi gozd.

Skozno, Vitovski vrh in Vitovski hrib

Do preduha v skalnem robu, pod katerim več kot 500 metrov globoko izvira Lijak, pride mo po gozdni poti ali gozdni cesti iz Trnovega. Lahko bi se celo zapeljali skoraj do okna, am-

Redko vztrajno drevje v okolici spihanega Kuclja raste v stran vetra

pak kdo bi se peljal, če gre tako lepo tudi peš? Enako velja za položni Vitovski vrh, do katerega, malodane na vrh, drži cesta skozi zaselek Rijavci. Sprehoda do okna in tam naokoli je za manj kot uro, z malo posedanja in pohajanja po razglednem robu pa jo uspešno podaljšamo v dve, tri.

Razgledna vzpetina pod visokim robom Trnovske planote, Vitovski hrib, na katerem stoji cerkev sv. Marije, je spodbuda za kratek vzpon iz Vitovelj. Po 100 višinskih metrih in manj kot pol ure hoje stopimo na enega najbolj razglednih pomolov pod stenami. Pot lahko nadaljujemo v pobočja, levo do samega skalnega roba,

Širine Čavnovega roba, kot se kažejo z Gradišča nad Ajdovščino

kjer se nam v dobre pol ure razgrnejo še večje širjave, desno pa navzgor do Krnice, kjer nas na križišču gozdnih cest pozdravi gozdarska koč. Po tej gozdni cesti lahko nadaljujemo do Selovca, od tam pa do Kuclja ni več daleč.

Kucelj, Čaven in koč Antona Bavčerja

Vrh z imenom Čaven se dviga zahodno od Kuclja; Čaven, kot ga najbolj poznamo, pa je robni predel med tem vrhom in »vogalom« planote nad Predmejo. Kucelj in planinska koč sta najbolj obiskana na njem, v te višine pa drži največ poti. Najpreprostejši je vzpon po nasprotni smeri Slovenske planinske poti, s Predmeje. Iz vasi nad Vipavsko dolino pa se nanj podamo v tisočmetrskem vzponu iz Stomaža ali Lokavca in obisk teh razglednih širin

brez težav združimo še z vzponom na Kucelj. Na tega se iz doline vzpnemo iz Vrtovina ali iz Kamenj. Turo na Kucelj iz Vrtovina lahko zaočkrožimo tako, da z vrha sestopimo na zahodno stran, na Vrata, ter se po udobni stari poti spuštimo proti utrjenim robovom poznoantičnega naselja; tam danes stoji cerkev sv. Pavla. To obiščemo kar mimogrede ter sestopimo v Vrtovin. Poleg tega ne manjka podobnih kombinacij označenih, neoznačenih poti in prečnih povezav, tako da je ta del roba Trnovskega gozda povsem odkrito vabilo na vsaj tri ali štiri ture, na katerih po večini hodimo po različnih poteh. Vzpon na Kucelj in sprehod do planinske koč iz Vipavske doline je celodnevna odprava, ki nas glede na izhodišče s sestopom vred osreči s 5 do 7 urami hoje. S Predmeje do koč je kako uro hoje, do Kuclja pa še dobre pol. Vrnemo se po isti poti. ◉